

הנדון:

זה היה מחזה דרמאטי, מסעיר והיתולי — אך מוסר־ההשכל שלו חשוב ביותר

מסע ונדון

ועל הידברות עם המנהיגות הפלסטינית המוסמכת — אש"ף. זוהי סתירה מהותית. כל עוד לא עשה דראושה רבר, ניתן היה להסתירה. אך ברגע שדראושה ניסה לפעול על פי השקפתו, ירדה עליו המיפלגה כמו טיל אטומי.

פ כול מישוה לכוא בטענות אל דראושה על שזנח את השליחות שקיבל על עצמו, ונכנע לתכתיב מיפלגתו.

על כך אפשר רק לומר: אל תרן את חברך עד שתגיע למקומו. ושום יהודי אינו יכול להגיע למקום הזה. **על אורח ערבי בישראל אפשר להפעיל לחצים, שיהודי כלל אינו מסוגל להעלותם על דעתו.**

דראושה בא מכפר קטן, איכסאל. כמעט כל תושבי הכפר הם בני החמולה שלו, מישפחת דראושה. אין גבול לעונשים שמפלגת־השליטון יכולה להטיל על כפר כזה. אילו העז דראושה להפר את פקודתה המפורשת. שלילת תקציבים, הרעבה, אכזלה, הפקעת אדמות, הטלת צו־ירידות — ועוד וכהנה וכהנה.

אדם שהוא חלק מציבור, בן של חמולה ואחראי למישפחתו אינו יכול לעמוד בפני לחצים כאלה. צריך להיות ברור לחלוטין: לא יאסר ערפאת, וגם לא המלך חוסיין, הם שמנעו את הופעתו של חבר־הכנסת הישראלי בפורום העליון של העם הפלסטיני, כדי לשאת שם נאום נרגש למען השלום.

האיש שמנע זאת היה שימעון פרס, ראש ממשלת־ישראל וראש מיפלגת־העבודה.

ל שיא החוצפה הגיע פרס השבוע, כאשר אמר ש.המלך חוסיין לא נתן וזה לשלום. **לזה יקרא מצב נחושה.**

האיש שבירכר במשך שנים על "האופציה הירדנית" השיב ריקם את המחוזה הגדולה של המלך חוסיין, שקם במועצה הלאומית הפלסטינית והכריז על העיקרון של "שלום תמורת שטחים".

האיש, שטען במשך שנים שאם יהיה אש"ף מוכן לשלום עם ישראל, אש"ף לא יהיה אש"ף ואפשר היה לדבר עימו, מנע מחבר־מיפלגתו להידבר עם אש"ף, פנים אל פנים, פומבית וגלוי יות, על נושא זה עצמו.

מפני שהשלמה עם יוזמת דראושה היתה מביאה לנפילת הממשלה — והפחד הזה גובר בליבו של פרס על כל שיקול אחר.

הוא פוחד מפני גאולה כהן, הוא פוחד מפני אריאל שרון ומרעיו. הוא פוחד מפני יצחק שמיר. הוא פוחד מפני יצחק רבין, האויב הקיצוני ביותר לשלום ישראל־פלסטיני. **יאמר הדבר בפה מלא: השבוע הוכיח שימעון פרס כי הרצון להישאר ראש־הממשלה גובר אצלו על האינטרס העליון של מדינת־ישראל, וכי האינטרס של מיפלגתו גובר אצלו על תיקויות השלום.**

זהו מוסר־ההשכל הראשון של פרשה זו. אין דראושה יכול לפעול למען השלום כחבר מיפלגת־העבודה, מפני שמפלגת־העבודה מתנגדת לשלום, שיוחייב אותה לחזור את השטחים הכבושים ולפרק את ההתנחלויות. אם הוא מתכוון באמת להמשיך בדרכו ולהיפגש עם ערפאת, כדבריו, כי או אין לו שום ברירה אלא לפרוש ממפלגתו ולמצוא לעצמו בית פוליטי המתאים להשקפתו.

כי עזלמו של פרס מלא פחדים — והפחד הגדול ביותר הוא הפחד מפני יוזמת־שלום.

מוסר־ההשכל השני חשוב עוד יותר, והוא נוגע לצד הפלסטיני.

באחת מפגישותי עם ערפאת, לפני שנה וחצי, אמרתי לו: "השלום זקוק למחווה דרמאטית ופשוטה, שהמוני ישראל יוכלו לראות אותה בעיניהם, כפי שראו את סאדאת בירושלים. אינך יכול לבוא לבאום בכנסת, אבל אתה יכול להזמין חבר־כנסת לבוא ולנאום בפרלמנט הפלסטיני".

ערפאת הבין היטב מדוע הוא מוזמן את דראושה. היה זה איתות כביר לדעת־הקהל היהודית בישראל, מאות אלפי ישראלים היו רואים מעל מירקע הטלוויזיה הירדנית, את חבר־הכנסת של מיפלגת־השליטון הציננית, כשהוא נואם לפני ראשי התנועה הלאומית הפלסטינית, ומדבר על שלום, הכרה הדדית, דריקיום בשתי מדינות שכנות, הפסקת מעשי־האיבה, משא־זמתן והידברות. הם היו רואים את תגובתם החיובית של הצירים הפלסטיניים. הם היו רואים כיצד מחבק ערפאת את דראושה אחרי הדברים האלה, ומנשקו על שתי הלחיים. הם היו יודעים שעשרות מיליוני ערבים צופים במאורע בטלוויזיה שלהם. חוץ מלאומים חשובים־מדי, היו אזרחי־ישראל מבינים שקרה משהו גדול — שיש עם מי לדבר, שיש על מה לדבר, שאפשר להפוך אויבים לירידים.

היד הפלסטינית פתחה דף חדש. היכן היד הישראלית?

לעיני העולם הערבי כולו. בכך היתה חושפת את עצמה מול תעמולת־הארס הסורית והלובית, זה היה יותר מדי. ואילו לממשלת־ישראל ניתנה באותה השעה ההזדמנות לאתר את דראושה ולעלות עליו במכבש של לחצים. שאיש כמוהו, במצבו ובמעמדו, לא היה מסוגל לעמוד בנוניהם.

מה התרחש בליבו של דראושה, כאשר יצא לדרכו?

הוא קיבל החלטה גדולה ומרגשת, שהיתה עלולה לסכן את עתידו. הוא יצא בניגוד למצעה ולרצונה של מיפלגתו. מה חשב לעצמו?

אני משער שהאמין בכוחה של המחווה הדרמאטית.

בוודאי אמר לעצמו: כאשר יראו אותי על מירקע הטלוויזיה, כשאני נואם לפני המועצה הלאומית הפלסטינית, יפתחו שטרי

דראושה אחרי שובו: מחזה מן החיים

שמיים. המעמד הסימלי יביא להתרגשות כה רבה, ויחיה עד כדי כך את דמיון ההמונים היהודיים והערביים, שמפלגת־העבודה תצטרך לברך על המונגר.

יתכן שזהו חשבון נאיבי. דראושה עדיין אינו מכיר את מיפלגת־העבודה כמות שהיא.

אך ביסודו של דבר היה זה חשבון נכון. המעשה הדרמאטי משפיע, הרוגמה האישית משכנעת.

אילו ראו המוני ישראל על המירקע את פניהם של 261 חברי הפרלמנט הפלסטיני, בשעה שחבר־הכנסת מישאל מדבר על הפסקת הפיגועים ועל הכרה הדדית, היה זה משנה לחלוטין את התרמית של "אירגון המרצחים" ו"ראש המחבלים", המצויות בשקידה על־ידי מיפלגת־העבודה והליכוד.

אך לדבר אחד לא היה דראושה מוכן: שממשלת־ישראל תירט אותו בעודו בדרכו.

ובגלל הפירסום המוקדם, חסר־האחריות, והו הדבר שקרה.

עם שובו נתן דראושה את ידו לאגדה כאילו חזר בגלל הסיכון הירדני ו/או בגלל סיום מושב המועצה הלאומית הפלסטינית.

אין זה נכון.

דראושה יכול היה להיוועד עם ראשי אש"ף בעמאן גם אחרי סיום המועצה עצמה, מפני שריוני המוסדות הנבחרים נמשכו שם. יתכן מאוד שהשילטונות הירדניים היו מאפשרים את כואו, אחרי שהתגברו על הזעם הראשון על הפירסום.

לא משום־כך חזר דראושה בירידים יוקות. הוא חזר מפני שהופעל עליו לחץ אדיר.

חשוב להבין זאת. דראושה זכר השנה במקום ברשימת־המוערך לכנסת אחרי שקמה הרשימה המתקדמת לשלום, שהוכיחה כי חל שינוי עמוק בקרב הציבור הערבי בישראל. אי אפשר היה עוד למערך להציג רובוט ערבי נכנע, חסר דיעות, בובה שטולת־דבון. דראושה עצמו לא הסתיר את דיעותיו. אינו אותו על המירקע במערכת־הבחירות, כאשר עמד ליד יצחק נבון ודיבר על מדינה פלסטינית עצמאית, שתקום לצד ישראל — מילים הלוקחות הישר ממצע הרשימה המתקדמת, והנוגרות לחלוטין את מצע מיפלגתו. דראושה נבחר כאיש מיפלגת־העבודה, שיש לה קו אנטר־פלסטיני קיצוני. היא שוללת כל שלום המבוסס על הנסיגה לגבול ה־4 בינוי, על הקמת מדינה פלסטינית לצד ישראל

לפני שבוע היה השם עבר־אל־הואב (עברו של אללה הנתון) מכיר רק אל־זמ־ירדוע, עכשיו יודע כל ילד בישראל מיהו עבר־אל־הואב — חבר־הכנסת דראושה.

במשך כמה ימים כיכב דראושה במחזה שהיה חליפת מסעיר ומשעשע, דרמאטי והיתולי. מחזה בעל עליות וירידות, שיאים ונקודות־שפל.

בקיצור: מחזה מן החיים, חומר־גלם למחזאי כמו שקספיר.

הנפש הראשית במחזה עצמו היא כן־אדם אמיתי: אמיץ ונפחה, חכם ונאיבי, איריאליסט ודואג לעצמו. איש מן החיים.

אך אל נניח לפעולתו של המחזאי, לרגעים הדרמאטיים והקומיים, להסירה את רעטנו מן העיקר. יש מוסר־ההשכל למחזה הזה. ומוסר השכל זה נוגע לחיינו.

ד שליחות שקיבל על עצמו עבר־אל־הואב דראושה (הוכשלה על־ידו עצמו עוד לפני שהחלה, כמה ערבים ספקניים טענו באוניי השבוע שהוא עשה זאת ככוונה. זה היה הכל תרגיל של פירסום־עצמי, ניסה אחר מירידי הערביים לשכנע אותי. הוא לא רצה בכלל להגיע לעמאן, ולכן עשה מה שעשה).

כמה יהודים היו ספקניים בצורה אחרת. "הערבים בישראל מתחילים להיות יותר יהודים מאשר היהודים עצמם", אמר לי ידיד יהודי. גבר ישראלי גומר מהר כדי לרוץ ולספר לחברה. דראושה רץ לספר עוד לפני שגמר, ובעצם — לפני שהתחיל. **אני סבור ששתי חזות־הרעית האלה אינן נכונות ואינן צודקות.**

כ רור כי השליחות הוכשלה ברגע שהיא פורסמה בתרועת־חצוצרות על־ידי עיתונאי, שקיבל את המידע מדראושה עצמו.

אולם אני בטוח שדראושה עשה זאת מתוך נאיביות והוסר־נסיין.

אנחנו, קומץ הישראלים שבנו בעשר השנים האחרונות, במאמץ ארוך וסבלני, את גשר ההיכרות עם אש"ף, למדנו עד כמה מורכב ועדין תהליך זה. כל פגישה בין ישראלים ובין אנשי אש"ף רומה לניתוח־לבי־פנתו: יש אלף ואחד גורמים שיש לקחתם בחשבון, וכל אחד מהם עדין מן השני. יש בעיות של ביטחון של כל הצדדים, יש בעיות לגבי המדינה המארחת, יש היבטים פסיכולוגיים ודיפלומטיים למכביר.

לכן מחייבת כל פגישה הכנות מדוקדקות, ראגנה לפירטיי הפרטים, דיסקרטיות קיצונית וטאקט מירבי.

התנאי המוקדם המוחלט הוא התנזרות גמורה מפירסום עצמי. בגלל הרגישות הקיצונית של היחסים, אסור לחלוטין לתת לפגישה כזאת פירסום מוקדם, וגם אחרי הפגישה יש לפרסם ברבים רק מה שחכם על־ידי שני הצדדים.

כל הפרה של כלל חיוני זה מביאה בהכרח להרס היוזמה, ואולי גם לזנק גדול הרבה יותר.

ד ראושה קבר את יוזמתו כאשר סיפר עליה מראש לעיתון. זאת היתה שגיאה נוראה בכל מיקרה, קל וחומר כשמדובר בעיתון שהוכיח חשיממר שהוא בלתי־אחראי להחריד.

כדי לזכות כמעט פירסום עצמי (לעיתון) הוא מסר את הסקופ לטלוויזיה, לשידור מירי, כאשר דראושה עוד היה בראשית דרכו.

בירדן מעידה רק על חוסר־הכנה מועז. גם לולא החבלה שנגרמה על־ידי הפירסום עצמו, יכלו להיות מאה ואחת תקלות ואי הכנות בתהליך מסובך זה, שקיו גורמות לעיכוב.

מי שפירסם את הידיעה לפני שקיבל הידיעה סופית שדראושה אכן נחת בעמאן — ביצע פשע נגד היוזמה.

ד יו לפירסום שתי תוצאות: מצד ממשלת־ירדן ומצד ממשלת־ישראל.

מבחינת המלך חוסיין, יש הבדל עצום בין עצימת־עין מול מחווה של אש"ף ובין שיתוף־פעולה גלוי והפגנתי עימה.

אין ספק כי ההזמנה שהעניק אש"ף לחבר־הכנסת זכתה כאישור מוקדם של חוסיין. לא היה עולה על דעתו של מישוה בצמרת אש"ף להזמין את האיש לכיר־יירדן, לכינוס שעמך כולו תחת חסות המלך וכוחות־הביטחון שלו, מבלי להודיע לו על כך מראש ולקבל את אישורו. זה מובן מאליו.

אילו הגיע דראושה בשקט, והיה מופיע לפתע מעל בימת המועצה הלאומית, היתה ממשלת־ירדן יכולה להעמיד פנים אילו הועמדה לפני עובדה מוגמרת, ולהעניק לה גושפנקה אחר־מעשה. אך כאשר התפוצץ העניין ברעש כה גדול מראש, היה עליה להעניק אשר־תכניסה רשמית לחבר־כנסת ישראל.